

Teza cu subiect unic, semestrul al II-lea, 2021-2022
Limba și literatura română, clasa a IX-a

Model

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- Timpul de lucru este de 50 de minute.

I. Citește următoarele texte:

A. Moromete și Nilă se opriseră în fundul grădinii. Vaietul cimitirului răzbătea acum printre salcâmi atât de aproape încât se părea că bocetele ies chiar din pământ [...]

- Nilă, zise el, până răsare soarele trebuie să-l trântim la pământ! Hai, pune mâna pe secure!
- Salcâmul?! întrebă flăcăul uimit.

Toată lumea cunoștea acest salcâm. Copiii se urcau în el în fiecare primăvară și-i mâncau florile, iar în timpul iernii jucau mija¹, alegându-l ca loc de întâlnire. Toamna, viroaga² se umplea cu apă, iar în timpul iernii îngheța.

Când erau mici, Paraschiv, Nilă și Achim curățau șanțul de zăpadă și gloduri și netezeau cea mai lungă gheață de prin împrejurimi. Lunecușul pornea de undeva din susul grădinii și se oprea la rădăcina copacului. În fiecare iarnă era aici o hărmălaie nemaipomenită. Ajungând la capătul ghețușului, vrând nevrând, copiii îmbrățișau tulpina salcâmului, lipindu-și obrazii înfierbântați de scoarța lui neagră și zgrunțuroasă. Primăvara, coroana uriașă a salcâmului atrăgea roiuri sălbatice de albine și Achim se cățara ambițios în vârful lui să le prindă. Salcâmul era curățat de crăci în fiecare an și creștea la loc mai bogat, și Nilă își dădu pălăria pe ceafă și întrebă încă o dată:

- Salcâmul *ăsta*? De ce să-l tăiem? Cum o să-l tăiem? De ce?! [...]

- Așa, ca să se mire proștii! Pune mâna, nu te mai uita, că se face ziua.

- Cum să se mire proștii?! întrebă Nilă supărat, neînțelegând, trecându-i pentru întâia oară prin cap că, la urma-urmei, tatăl lui ar putea să țină seama și de ceea ce gândește el, așa cum a fost seara trecută, când l-a întrebat ce să facă cu Achim. Moromete se uită mirat la fiu, dar după aceea puse mâna pe secure și-i încercă tăișul. [...]

Ei loveau de la o vreme mai încet, mai chibzuit, uneori scormonind cu securea în lovituri mici, căutând parcă viața salcâmului falnic în vreo vână³ care se ascundea de secure. Cu toate că pătruseseră în el adânc, din amândouă părțile, copacul stătea drept și liniștit, nici o frunză nu i se mișca. [...] Din înălțimea lui, salcâmul se clătină, se împotrivi, bălăbănindu-se câteva clipe, ca și când n-ar fi vrut să părăsească cerul, apoi deodată porni spre pământ, stârnind liniștea dimineții ca o vijelie; se prăbuși și îmbrățișă grădina cu un zgomot asurzitor. Văile clocotiră și toți câinii de prin împrejurimi începură să latre. După aceea se făcu tăcere. Se luminase de tot și printre șirul de sălcii se vedeau chiar cum sclipesc câteva raze roșii de soare.

Câtva timp, cei doi rămăseseră încremeniți, uitându-se la salcâmul doborât, neștiind parcă ce mai aveau de făcut.

Salcâmul tăiat străjuia însă prin înălțimea și coroana lui stufoasă toată partea aceea a satului; acum totul se făcuse mic. Grădina, caii, Moromete însuși, arătau bicisnici⁴. Cerul deschis și câmpia năpădeau împrejurimile.

(Marin Preda, *Moromeții*)

¹ *mija*, subst. – joc de copii numit și mijoarcă sau de-a v-ați acunselea

² *viroagă*, subst. - vale mică, îngustă, formată de ploi

³ *vână*, subst. – nervură a copacului

⁴ *bicisnic* sau *becisnic*, adj. – (despre oameni sau alte ființe) slăbănog, neputincios, vrednic de compătimire

B. În 1984, regizorul Stere Gulea a propus Consiliului de Stat pentru Cultură și Artă realizarea filmului *Moromeții* după volumul I al romanului scris de Marin Preda. Regizorul a vizitat mai multe sate pentru a găsi unul care să semene cu satul descris de autor în roman, alegând în final satul Talpa, tot din județul Teleorman. Au fost găsite două case nelocuite alăturate, despărțite de un gard, înspre marginea satului, care au fost alese pentru a fi casa lui Bălosu și a lui Moromete.

Regizorului nu i-a plăcut cimitirul din sat și atunci a cerut să se amenajeze unul, în apropierea celor două case. În curțile caselor respective nu era însă niciun salcâm și, cum într-o scenă importantă de film era nevoie de un astfel de copac, Stere Gulea a cerut să fie adus unul. Au adus salcâmul lui Moromete cu macaraua. Salcâmul a fost cel care i-a dat ceva bătaie de cap regizorului care a mers la București să ceară de la autorități un elicopter pentru a transporta copacul pe care îl găsisese la 30 de kilometri de sat. Cum a fost refuzat, a trebuit să găsească altă soluție. Și a găsit. Un alt salcâm, aflat la doar 5 kilometri de locul filmărilor. Copacul a fost adus cu macaraua și „plantat” cu ajutorul unei țevi în curtea lui Moromete, pe perioada filmărilor.

(text adaptat după „Aici a fost regizat filmul *Moromeții*”, publicat pe <https://taracubalauri.com>)

Scrie, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textele de mai sus:

1. Alege răspunsul corect și transcrie-l:

Sinonimele cuvintelor „răzbătea” și „hărmălaie”, din textul A, sunt:

- a. venea, agitație b. se auzea, gălăgie c. bătea, larmă

1 punct

2. Menționează sensul expresiei „i-a dat (ceva) bătăi de cap” care este utilizată în textul B. **0,5 puncte**
3. Alege răspunsul corect și transcrie-l:
Sensul replicii tatălui „*Așa, ca să se mire proștii!*”, din textul A, este: **0,5 puncte**
a. comic b. trist c. ironic
4. Numește elementul comun care face posibilă alăturarea celor două texte-suport. **1 punct**
5. Comentează două figuri de stil diferite, identificate în textul A. **1 punct**
6. Prezintă o trăsătură a textului nonficțional, pe care ai identificat-o în unul din cele două texte-suport. **1 punct**
7. Explică, în 30-40 de cuvinte, care este valoarea simbolică a salcâmului, așa cum reiese din textul A. **1 punct**

Subiectul al II-lea

Prezintă, într-un text de minimum 100 de cuvinte, două aspecte pe care tu le consideri importante despre relațiile dintre părinți și copii. În elaborarea răspunsului tău, vei valorifica exemplul din textul A și un exemplu cunoscut dintr-o altă operă literară. **3 puncte**

Se acordă 1 punct din oficiu.